

POINCARÉ SNUJE NOV KABINET

Francoska poslanska zbornica je strmoglavila ministrstvo Herriota. — Velika ljudska množica ga je izžvižgala. — Poincaré bo storil unijski kabinet. — Prazna zakladnica vzbuja strah.

PARIZ, Francija, 22. julija. — Prizor v poslanski zbornici, ko je padel kabinet Herriota, je bil skoro suhoparen, kajti konec so smatrali za vnaprej določeno stvar.

Ministrski predsednik Herriot je prečital ministrsko izjavo z izzivalnim glasom. Govor je značilna velika izpremembra od prvotnih namenov vlade ter je kazal znamenja notranjega boja tekom preteklih dveh dni, ki je imel skoro za posledico resignacijo finančnega ministra še predno je stopila vlada pred zbornico.

Njegovo tezo glede uravnave finančnih zadreg Francije je mogče spraviti v en sam stavek: —

— Naš program temelji na prepričanju, da lahko dežela reši samo sebe. Dostavil je, da so se njegovi pristaši borili proti Caillauxu vsled tega, ker bi inozemski krediti le še nadalje zasužnjili deželo.

Svoje stališče glede uravnave vojnih dolgov je opisal takole:

— Francija namerava plačati dolgove, katere je napravila za obrambo prostosti na tak način in v taki obliki, ki ji bo omogočala prepričanje, da lahko drži svoje obveznosti. Vztrajamo pa pri neodvisnosti akcije dežele v vsaki domeni.

Ostali vladni predlogi so se tikali stabilizacije notranjih naporov, ustvarjenja neodvisnega padajočega sklada, izključenja vsake nadaljne inflacije ter strogega varčevanja.

Finančnemu ministru de Monzie-ju je bilo nato prepuščeno, da razvije te predloge.

Prvi napor de Monzieja je bil prestrašiti svoje poslušalce z navedenjem enostavnih dejstev položaja.

Vsa izvajanja novega ministrstva pa niso nič pomagala, kajti zbornica se je izrekla proti njemu.

PARIZ, Francija, 22. julija. — Ko je nesrečni Herriot včeraj zvečer zapustil Elizejsko palačo, se je oglasila pri predsedniku Doumergue delegacija poslancev, ki mu je izročila peticijo s prošnjo, naj stori kabinet narodne zveze, katerega bodo podpirali podpisani poslanci. Ta peticija je nosila podpise treh sto in dveh poslancev, kar predstavlja večino poslanske zbornice.

Predsednik je nato poklical Raymond Poincaréja, da stori nov kabinet, in prejšnji predsednik je sprejel povabilo. Predsednik republike je naprosil Poincaréja, naj stori vlado narodne zveze, kateri bi bila zagotovljena močna večina v poslanski zbornici. Pustil pa mu je vso prostost glede izbire svojih ministrov.

Poincaré se bo pričel posvetovati z raznimi politiki danes zjutraj in pričakovati je, da bo mogel dati do večera svojo odločitev glede možnosti koalicijskega kabineta. Ta kabinet bo mogče vključeval Brianda ter Albert Sarrauta.

Ce je večina poslanske zbornice v resnici sklenila opustiti malenkostno politiko ter posvetiti vse svoje napore rešitvi franka, je bil včerajšnji razvoj skrajno važen. Ce bo mogla prihajajoča vlada dobiti zaupnico v parlamentu ter ga poslati nato na počitnice bo mogče frank rešen. Ce pa to ne bo mogče, je frank obsojen na pogibelj. Stoji namreč na robu propada, in zakladnica je pred neposrednim bankerotom.

Peticija poslancev prosi predsednika, naj opusti vsak napor, da naprta temu ali onemu krivdo za pretekle dogodke. Izjavlja, da je diktatorstvo desnice prav tako nepratično v Franciji kot diktatorstvo leve.

Kako prav so imeli poslanci, ko so strmoglavili Herriota, je razvidno iz dejstva, da se je zbralo kakih 10,000 ljudi včeraj zvečer pred Burbonsko palačo ter kričalo proti Herriotu. Le redkokedaj je bila vpriporjena taka demonstracija proti kakemu francoskemu politiku.

Nadaljna sovražna množica ga je čakala pri Elizejski palači, izginil je, ne da bi ga zapazili ljudje.

Tretja aretacija v zadevi Melletta.

Tretji mož je bil aretiran v zvezi s smrtjo urednika Melletta. — Canton-ska policija je dala v Akronu aretirati lastnika a neke igralnice. — Psalijas je bil oproščen.

CANTON, O., 22. julija. — Potem ko je poteklo pet dni izza umora Don R. Melletta, ki je bil ubit iz osvete, ker je napadal politične grafterje, ter tukajšnje pristaše organiziranega zločina, je izjavil nekdo, ki je oficijelno spojen z zasledovanjem morilcev, da bo deležen imunosti pred kazenskim zasledovanjem sleherni, ki bi nastopil ter razkril identičnost svojih tovarišev.

Detektivi, ki se pečajo s slučajem, so priznali, da more sedaj le ta radikalna metoda dovesti do aretacije zločincev.

Okrajni pravdnik McClintock je odgovoril na vprašanje, če je to resnično: — Tega poročila nočem niti potrditi, niti zanikati. Hočem pa reči tole: Sedaj čaka \$26,000 no-grade moza, ki bi dal informacije, ki bi imele za posledice aretacije morilcev. Te nagrade so pristne ter ne bo nikakih prerokanj ali izgovorov glede njih. Čelo mož, ki je oddal usodepni strel, bi bil postavno upravičen do te svote ter ji bi dobil, če bi se prostovoljno udal.

To se je zgodilo po aretaciji tretjega osumljenca v Akronu in potem ko se je izjavila pittsburska preiskava. George Psalijas, ki je bil pridržan v Pittsburchu do prihoda detektiva Slaterja, McClintocka in Henry de Vile, ki je rekel, da je videl Psalijas v bližini doma Melletta ob času umora, je bil oproščen potom habeas corpus postopanja, potem ko ga ni mogel de Ville izbrati iz vrste aretiranih.

Komentar McClintocka se je glasil: — Nisem popolnoma zadovoljen glede nedolžnosti Psalijas. Nikakor nisem še gotov ž njim. Še vedno zasledujem njegovo gibanja.

Edini svetli žarek v preiskavi je prišel potom enega sovražnikov Melletta. Policijski načelnik Lengel, eden onih, katere je napadel Mellett v svojem boju proti zločinu, je poslal detektive v Akron, kjer so aretirali Pete Magrasa, ki ima policijski rekord kot lastnik igralnice. Policija je namreč izvedela, da so ga videli v bližini Mellettove hiše, ob času ko je bil izvršen umor.

V Cantonu ga je privedel detektiv Jakob Metzger, ki je moral v preteklosti prenesti skoro prav toliko napadov Melletta kot njegov glavar. Magras je baje pogosto pretil uredniku. Podvržen zaslišanju je trdil, da ni bil nikjer v bližini Cantona ob času umora in da je bil takrat v Akronu. Magras je bil pridržan brez jamščine.

Prohibicija glavni vzrok zločinov.

Sidney W. Brewster, warden okrajnega sodišča v New Yorku, je izjavil včeraj pred državno komisijo, da smatra prohibicijo za glavni vzrok zločinov sedanjega časa. Rekel je:

— Ne morem dovolj močno poudarjati svojega prepričanja, da je večina današnjih zločinov direktno ali indirektno posledica prohibicije. Prohibicija ne ustvarja le omalovaževanja postav, temveč potiska navzdol tudi moralno občino. Povzroča butlegarske vojne, izsiljevanja, graft in in krive prisrge.

Avstr. turisti posećajo Francijo.

Avstrijski turisti so se poslužili prilike, katere nudi vedno manjša vrednost franka ter se spominjajo svojih lastnih zadreg. — V splošnem pa simpatizirajo s svojim prejšnjim sovražnikom.

DUNAJ, Avstrija, 22. julija. — Ironična usoda je hotela, da hodi Avstriji, ki o pred štirimi leti ogorčeno zrli na francoske in druge inozemske obiskovalce, sedaj v vedno večjem številu v Francijo. Avstrijske finance so bile urejene vsled rekonstrukcijskega programa Lige narodov, pri katerem je pomagala tudi Francija.

Uradniki francoskega konzulata na Dunaju morajo z žalostjo opaziti, da postaja nakupna moč njih plače z vsakim dnem manjša v dragem prejšnjem sovražnem glavem mestu, kojega denarna vrednost je bila stabilizirana. Izjavili so večeraj, da je v tekočem letu število vizejev za Avstrije, ki hočejo potovati v Francijo, trikrat tako veliko kot pa je bilo lansko leto in da je neprestano raslo v zadnjih šestih tednih, vsled kombinacije počitnic ter padajočega franka. Ne vrjamejo, da so ti potniki spekulativni, pač pa izletniki ter ljudje sorazmerno skromnih sredstev, ki si lahko privoščijo le najbolj cenene počitnice.

Nekoč bogati Avstriji, ki niso mogli potovati izza vojne, so se poslužili zadnje prilike. Nesreča, ki je zadela frank, je naravnost božji bilagoslov za tukajšnji intelektualni razred, ki je bil najhujše prizadet od avstrijske inflacije in ki želi obnoviti svoje stike s francosko kulturo. Dve tretini avstrijskih učiteljev preživljata ali nameravata preživeti svoje počitnice v Franciji.

Čeprav se glasi, da išče beda tovarišijo in čeprav bi se lahko pričakovalo pri Avstriji čut zadovoljstva vsprico nesreče, ki je zadela Francijo, je opaziti tukaj le malo škodoželjnega razpoloženja. Mesto tega pa zasleduje večina Avstrijecev francosko finančno krizo s pristnimi simpatijami ter žalostjo. Govore kot ljudje, ki so vse to preizkusili ter opozarjajo na dejstvo, kako sličen je francoski položaj debaklu avstrijske krone.

Medtem ko polnijo izletniki vlake, namenjene proti Franciji, izjavljajo listi, kako dobro razumejo iz svojih lastnih izkušenj rastočo ljudsko sovražnost v Franciji napram inozemskim obiskovalcem. Vidi jo pa zlo za celo Evropo in posebno za Avstrijo, če bo frank še nadalje padal. Zmanjšanje vrednosti francoskega denarja je že škodovalo tukajšnji trgovini in industriji. Ne trpijo le kopališča, temveč tudi dunajska trgovina z razkošnimi predmeti, ki temuže s pariško.

Neka velika topilnica ni mogla še nadalje tekmovali s francoskim jeklom ter je zaprla svoje naprave.

„Neue Freie Presse“ izjavlja, da tiči vzrok poloma francoskega franka v mirovni pogodbi in v ruhrski invaziji. Prav posebno pa dolži nacionalizem Clemenceauja ter njegovo pomanjkljivo ekonomsko znanje. Iz tega sklepa, da ne more noben narod škodovati drugemu, ne da bi s tem škodoval tudi samemu sebi.

Dolgo prijateljstvo med Avstrijo in Francijo je vzrok želje in prepričanja, da bo Amerika pomagala Franciji ter zadržuje obenem tudi spekulacijo. Oni, ki

Enajst mladeničev utonilo v jezeru.

Enajst mladih ljudi je utonilo, ko se jim je preobrnili majhni čoln v Balsam Lake, Canada.

LINDSAY, Ont., 22. julija. — Strašna tragedija, ki se je zvršila na Balsam Lake, je postala znana, ko so dospeli na breg, po štiri ure trajajočem boju štiri preživeli preobrnjene canoe. Preživeli so opisali, kako so videli 11 tovarišev izginiti, drug za drugim, v mrzlih valovih, ko se je preobrnil njihov čoln.

Devet pogrešanih mladih mož, v starosti od devetnajstih do 21 let, je prišlo iz Toronta, a eden je prišel iz Peterboro in drugi iz Galt.

Družba se je napotila iz taborišča, katero vodi „Brotherhood of St. James Cathedral“ v čolnu proti Cohonk, da nakupi tam živila. Veter je pihal neugodno in več mož v taborišču je svetovalo, naj se ne vpripori voznje. Mladi ljudje pa se niso dali ustrašiti, posebno ne, ker so bili dobri plavalci in ker so vedeli, kako ravnati z canoe.

Štirje preživeli so pripovedovali, da so zašli v vihar in da se je njihov čoln preobrnil, ko ga je zadel mogočen val. Mladiči, ki so se nahajali v čolnu, so se držali slednjega ter ga skušali spraviti na breg, a preživeli pravijo, da so postali njih tovariši izmučeni in da so se potopili v valovih.

Pomoč sovjetov za angleške stavkarje.

PARIZ, Francija, 22. julija. — Vprašanje, o katerem se je dosti razpravljalo, ki se je tikalo zagotovitve, kdo je bil glavni podpornik stavke angleških premogarjev, je bilo rešeno potom objave sedaj zborujoče narodne premogarske federacije, da je ruska sovjetska vlada prispevala k izvedenju stavke \$2,100,000.

Angleška premogarska federacija je naprosila sodelavce v drugih deželah, naj prispevajo k stavkarskemu skladu po svojih močeh, da bo mogče nadaljevati s stavko še šest mesecev, če bi bilo treba. Voditelji angleške stavke so pri tem izjavili, da bi bilo skrajno težko preprečiti uvoz inozemskega premoga v Anglijo in da so vsled tega angleški premogarji edinole navezani na finančno podporo tovarišev v inozemstvu.

so si opekli prste s padajočim frankom leta 1924, se boje sedaj ponoviti iste prikazni.

POLJSKA HREPENI PO MIRU

Poljski minister za zunanje zadeve Zaleski je izjavil, da želi Poljska miru s svojimi sosedi. Rekel je, da bo dal vzgled s tem, da bo odpoklical vojaške atašeje. — Prijateljstvo z Rusijo in Nemčijo. — Težave z Litvinsko.

VARŠAVA, Poljska, 22. julija. — Poljska želi postati mirovna sila centralne in iztočne Evrope ter bo v ta namen nudila prvi vzgled s tem, da bo odpoklicala svoje vojaške atašeje iz poslaništev, katere ima v inozemstvu. Tozadevno izjavo je podal minister za zunanje zadeve Zaleski, ko je nastopil pred poljskim Sejmom ter pričel razpravljati o politiki nove vlade. Baltiška konferenca, sklicana v glavnem vsled prizadevanj Poljske, bo pomenjala nadaljni korak proti ustanovitvi trdne mirovne politike, ki bo predstavljala pravo nasprotno proti politiki, o kateri se je domnevalo, da bo uveljavljena po vojaškem preobratu dne 12. maja.

— Vsi vojni alarmi, katere objavljajo glede Poljske, morajo prihajati le iz vrst sovražnikov poljske države, — je rekel minister za zunanje zadeve. — Mi nočemo nobenega ozemlja, ki nas obdaja, a tudi nočemo, da bi nam sosede vzeli kak del našega ozemlja.

Zaleski je nadalje ugotovil, da sta odpoklicanje vojnih atašejev odredila on in vojni minister maršal Pilsudski, in da naj predstavlja to jamstvo namenov dežele.

Zaleski je ugotovil, da upa uveljaviti miroljubni sporazum z rusko sovjetsko državo in da bo tudi kmalu uveljavljen ekonomski sporazum z Nemčijo.

— Obžalujemo le, da nimamo še normalnih odnosov z Litvinsko, — je nadaljeval, — vendar pa upamo, da bo Litvinska kmalu spoznala, da sedanj položaj ne more dolgo trajati.

Ellsworth in Nobile sta s v laseh.

Ellsworth je pojasnil, kako je najel Italijana. — Ekspedicijo sta zasnovala pred dvema letoma in in Amundsen, predno se je pridružil Italijan.

Lincoln Ellsworth, spremljevalec Roand Amundsen na transportnem poletu vodljivega zrakoplova „Norge“ je odgovoril včeraj generalu Umberto Nobile glede odgovornosti za uspeh potovanja.

— Pred dvema letoma, ko sva se sestala Amundsen in jaz, sva se dogovorila, da bo va ostala skupaj, dokler ne bova pojasnila skrivnosti tega, kar leži v onem

velikem nepoznanem ozemlju pomenju polarnega morja. Najin poskus leta 1925 z dvema aeroplanoma je prešel v zgodovino. Za svoj nadaljni poskus sva izbrala zračno ladjo ter odšla v Italijo, kjer se nama je zdelo, da imajo tam najboljšo zračno ladjo za našine svrhe. Ker je Nobile zgradil „Norge“ ter poznal njene zmogčnosti v različnih vremenskih razmerah, smo ga pridržali kot kapitana in pilota.

— Tako Amundsen kot jaz sva smatrala „Norge“ in Nobila le kot sredstvo v dosegu cilja, — ki je bil polet preko polarnega morja.

— Glede ugotovila Nobila, da so bili vsi člani ekspedicije plačani, izjavljam, da nisva dobila niti kapitan Amundsen, niti jaz nika-ke plače. Katerakoli finančna odškodnina za ekspedicijo bi morala priti od noveškega Aero-kluba, ki pa ima sedaj več kot \$100,000 dolga.

Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali lirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu.

Ne dvomimo, da vam bo ta ponudba uga jala, posebno še, ako boste vpoštevali svojo korist in našo zanesljivo ter točno postrežbo.

Dinarji		Lire	
Din.	500	\$ 9.45	Lir 100 \$ 4.05
Din.	1,000	\$ 18.60	Lir 200 \$ 7.80
Din.	2,500	\$ 46.25	Lir 300 \$11.40
Din.	5,000	\$ 92.00	Lir 500 \$18.50
Din.	10,000	\$183.00	Lir 1000 \$36.00

Za pošiljavo, ki presega 100 Dinarjev ali pa 2000 Lire dovoljujemo poseben znesek primerna popust.

Nakazila po brzojavnem pismu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške \$1.—

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Phone: CORTLANDT 4687 New York, N. Y.

je edino slovensko podjetje v New Yorku, ki ima vplačan predpisani kapital za izvrševanje poslov državne banke, ter se v soglasju s postavo kamore imenuje banka.

Posebni podatki.

Pristojbina za izplačilo ameriških dolarjev v Jugoslavijo in Italijo znaša kakor sledi: \$25, ali manj znesek 75 centov; od \$25, nagel do \$300, po 3 cente od vsakega dodatnega. Za večje svote po pismenem dogovoru.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejane bivalnice naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

NAŠIM DOPISNIKOM

Naprej — prisrčna hvala vam.

Zahvaljujemo se vam v svojem imenu ter v imenu vseh tistih, ki z veseljem in zanimanjem čitajo vaše dopise.

Rojakom je list sredstvo za natančnejše spoznavanje drug drugega, za presojanje in spoznavanje razmer po drugih naselbinah in za ožje miselno zblizanje.

Mi nimamo sredstev — in noben slovenski list v Združenih državah jih nima — da bi imeli plačane poročevalce po brezštevilnih slovenskih naselbinah po Ameriki in Kanadi, ki bi natančno poročali, kaj se je zgodilo tukaj ali tam, kaj se tu ali tam snuje, kaj skušajo rojaki doseči, kaj so uveljavili in kaj jim je spodletelo.

Vsak dopis je zanimiv in upravljan, pa naj bo še tako kratek in navidez še tako brezposlemen.

V naselbini umre rojak. Dopisnik nam sporoči njegovo smrt, od kje je bil doma, na čem je bolehal itd. Tisoč rojakov bo mogoče dopis prečitalo in v istem hipu tudi pozabilo njegovo vsebino. Čital ga bo pa tudi sorodnik ali prijatelj pokojnika, ki se nahaja par tisoč milj stran in bo dopisniku srčno hvaležen za važno informacijo.

Svojo hvaležnost naj izkaže drugim nepoznanim dopisnikom in čitateljem s tem, da o prvi priliki poroča, kaj je novega v njegovi naselbini.

Vsaka malenkost, ki jo čitajo rojaki iz drugih naselbin, je v splošnem zanimiva. Nekaterim je pa celo življenske važnosti.

Dopisi naj postanejo prisrčna vez, ki bo vezala naš razkropljeni narod po Združenih državah.

MILIJON DOLARJEV ZA BORIH DESET TISOČAKOV

Ni dolgo tega, ko so se vršile v Pennsylvaniji priparne volitve za republikanskega senatorja. Menda so nastopili trije kandidati, in izvoljen je bil tisti, ki je največ potrošil za izvolitev. Vsi trije so potrošili v to svrhu par milijonov dolarjev.

Vsako službo človek toliko ceni, kolikor je vredna. Ameriški senator ima nekaj nad deset tisoč dolarjev letne plače.

Kandidat, ki se skuša skobacati do take službe, naj bi potrošil par tisočakov v svrhu izvolitve. Par tisočakov, ne pa par milijonov.

Tisti, ki da za stvar, ki je navidez vredna en dolar, deset dolarjev, je s tem dokazal, da pričakuje od nje najmanj petnajst dolarjev dobička. Če ne, je povsem navaden norec, ki bi ga bilo treba dati pod kuratelo.

Senator, ki plača za svojo nominacijo milijon dolarjev, mora najbrž slutiti, da mu bo senatorska služba razen oficijelnih deset tisočakov, tudi par milijonov prinesla.

Taki ljudje pa niso zastopniki naroda, pač pa nje izkoriščevalci.

In je skrajni čas, da bi ameriški narod to uvidel ter bi izvolil zastopnike, ki bi ga zastopali, ne pa izkoriščali.

UBOGA FRANCIJA

Herriotovo ministrstvo je odstopilo.

To je menda že deveto ali deseto francosko ministrstvo, ki je padlo, kar kaže, da je šlo rakom življat.

Če ste se naveličali navadnih...

NAVADNA mešanica vam bo mogoče ugažala, ko jo okusite... Toda sešoma se je naveličate.

Navadna ne more dolgo časa obdržati naklonjenosti. Zadnjih dvajset let se je dosti cigaret povzpelo na višek javnega odobravanja samo zato, da so izginile z vidika. Toda vsako leto v teh dvajsetih letih je HELMAR, kraljica izrednih cigaret, neprestano pridobivala na splošnem ugledu.

Seznajte se s

HELMAR

Kraljico izrednih cigaret.

Francosi so čudni ljudje, in če ima kdo v Franciji križe in težave, jih ima ministrski predsednik.

Francosi žele, da bi jim upniki dolg odpustili, da bi jim ves svet pomagal pri guljenju Nemčije, da bi se jih ne smel nihče niti z misljo v slabem namenu dotakniti in da bi jim bilo obenem dovoljeno izzivati ves svet.

Svoječasno so imeli Nemci podobne ideje, pa jih je svetovna vojna že vsaj deloma izpametovala.

Dopisi.

Barberton, Ohio.

Neizogibna smrt je tukaj pobrala rojaka Franka Štrukel. Pokojni je bolehal približno štiri mesece. Vzrok bolezni je bila jetika. Umrl je dne 19. julija.

Fr. Štrukel je bil star 48 let, doma z Iga pri Ljubljani. Tukaj zapuščala le stričnika Antona Štrukel in nekoliko bližnjih sorodnikov, v stari domovini pa ženo, tri otroke, mater in dva brata. Bival je v Ameriki zdaj vdrugič 13 let. Bil je pri dveh podpornih društvih, pri društvu Triglav, št. 48 S. N. P. J. in pri tukajšnjem samostojnem društvu Domovina.

Društva so mu priredila dostojen pogreb dne 20. julija po cerkvenem obredu.

J. B.

Chisholm, Minn.

Rojakom in rojakinjam lista Glas Naroda naznanjam, da sem prevzel zastopništvo za list G. N., najstarejši in največji dnevnik v Združenih državah.

Čitatelje in čitaljice prosim, da mi ostanejo naklonjeni in gredo na roko.

Kar se tiče lista G. N. bom vas jaz vpošteval in vam šel na roko.

Znano mi je, da je list G. N. priljubljen med čitatelji in čitaljicami, ker prinaša lepe povesti in romane in drugo zanimivo čtivo iz domovine.

Kar se dela tiče, ni pohvalno. Rudokopi so stari, razume se, da bodo tudi kmalu izčrpani. Mladina se izseljuje v večja industrijska mesta, kar nas je starih pa brklamo v rudokopih. Brezposelnih je dovolj.

To, kakor tudi druge naselbine je obiskal ljubljanski škof A. B. Jeglič. Sprejem je bil veličasten.

Pozdravil ga je v imenu družava Friderik Baraga tajnik J. Strle. V cerkvi je bila pridiga, pete litanije, blagoslov in ko-

lekta. Pridige ne bom navajal, ker so drugi bolj vešči kokor jaz. 16. julija je bil vroč dan in s para. Ob peti uri popoldan je pa prišlo bobnenje in grmenje od severozapada, na kar so se pojavili nad okolico črni oblaki. Začela je padati toča, ali to ni bila drobna toča akor lešniki, ampak kakor kokošja jajca. Take toče ne pjemnijo niti stari naselniki.

Najhujše so prizadete proti severu gledajoče hiše na šipah, visoka poslopja, šole in trgovska poslopja.

Čitateljem in čitaljicam naznanjam, da sem prevzel zastopništvo za list G. N. 21. julija t. l. Z bratskim pozdravom

Anton Panian.

ZLOČINEC WIMPASSINGER

ki je umoril in razsekal svojo ženo, je po najnovejših domnevah dunajske policije osumljen tudi umora svoje nezakonske 17letne hčerke Karoline Stieflechner. Za njo manjkajo sledovi že od marca, ko je zapustila svojo službo pri neki dunajski obitelji in je odleži ni nikjer več najti. Bila je brhka in delavna. Wimpassinger jo je nekoč oskrnil in zlorabil. Policija, ki je prepričana, da je kakor zdaj ženo spravljal tudi hčerko na drugi svet, da bi zabrisal svoj ostudni greh, je te dni ponovno izvršila preiskavo na zločinčevem stanovanju in odkrila nove krvave sledove.

NAZNANIL.

Gospod župnik Ivan Štrajher iz Borovnice pri Ljubljani je na povratku v staro domovino. Ker ima še par dni časa do odhoda, ga lahko Borovničarji, ako žele, obiščejo na 574 Jefferson Ave., Brooklyn, ali pri gospodih Franciskanih na 8. česti v New Yorku.

JUGOSLAVIA TREDENTA

Vojna odškodnina.

Mnogo razburjenja je bilo že v deželi radi vojne odškodnine. Sedaj razpošilja oddelek finančne intendance v Gorici vojnim oškodovancem vabila, da se zgledajo radi sklepanja konkordata in dostavlja debelo tiskano, da kdor ne bo vpošteval tega poziva, se bo vpošteval tega poziva, se kratkoma odreka pravicam do vojne odškodnine.

Opomni vzbujaj pomisleke, ker ljudstvo dobro ve, kako lahko se take vrste prijazni opomini izkoristajo v njegovo škodo.

Domača vina po Goriškem

trpe vsled konkurence s strani italijanskega vina. To je dovolj znano. Sedaj prihajajo še pritožbe, da se točijo po raznih vaseh slaba, ne pristna vina, ki so zdravju škodljiva. Po kletah domačih vinogradnikov pa je še polno dobrega, pristnega vina po primerni ceni na razpolago.

Tako si naši ljudje ponekod sami izpodkopujejo svoj gospodarski položaj.

V Škrbini na Krasu

je umrl posestnik in bivši župan Martin Lozej.

V Gorenji Trebuši

so pokopali Petra Grudna, bivšega dolgoletnega župana.

Nemška kampanja proti Trstu se nadaljuje. "Frankfurter Zeitung" se bavi z razmerami v Trstu in pravi, kako se favorizirajo stara italijanska pristanišča in kako se stori za Trst malo ali nič. Centralna Evropa se v vedno večji meri emancipira od Trsta.

Poljska ima svojo svobodno luko v Gdanskem, Čehoslovaška pa v Hamburgu. Nemška tranzitna politika je dosegla, da se je čehoslovaški promet preko Trsta lani znižal za četrtno napram letu 1924; znižanje za Avstrijo znaša 8 odstotkov.

Istrsko fašistovsko akcijo proti drugorodcem

je odobril notranji minister Federzoni in strinja se z njo tudi sam Mussolini. Tako ponosno poroča tržaško fašistovsko glasilo. Istrski fašisti hočejo hitro poitalijančenje drugorodcev. Zato želijo v prvi vrsti, da se nemudoma odstranijo naši učitelji in duhovniki...

Fašisti so že marsikaj sklenili, kar pa se ni izvršilo tako brzo, kakor so si domisljale njihove razgrete glave.

Ustavljeno učiteljsko zborovanje.

Učiteljsko društvo za tolminsko okrožje je imelo svoj redni občni zbor, ki se pa ni mogel izvršiti do konca. Občni zbor je bil naznanjen oblasti in predložen imenik članov. Torej vse v redu. Ali prišlo je orožništvo v zborovalni prostor pri Sv. Luciji in ustavilo zborovanje iz obzirov na javni red. Popisani so bili vsi udeleženci je orožniški poročnik jih je pozval, naj nemudoma zapuste Sv. Lucijo. Predsednik društva je moral priti na orožniško postajo, strije.

Napravite ga z

kjer so ga zaslišali o poteku zborovanja. "Piccolo" poroča o zborovanju hudobno in lažljivo. Trdi celo, da občni zbor ni bil naznanjen oblasti. Izmišljuje se, da je zborovanje vzbudilo pri Italijanih v sv. Luciji odpor. Končno pravi, da so učitelji naznanjeni sodni oblasti. "Piccolo" bi rad videl tolnjske učitelje uklenjene in pahnjene v ječo...

Gospodarska beda

se pozna po vipavski strani v nekaterih krajih vedno bolj grozeče. Tako hodijo tudi iz Rihemberga gledat v južne kraje Jugoslavije, kje bi se nastanili, da bi bilo bolje. Poročajo pa, da se vrne marsikdo razočaran.

Iz Idrije.

Šolska zaključna prireditev v rudniškem gledališču je pokazala, kako se naši otroci tudi v sedanjih razmerah trudijo, da bi napredovali. Prireditev je pričela o velikih njihovi nadarjenosti.

V Tisovcu se je smrtno ponesrečil gozdni delavec Ivan Mohorič. Spodaknil se je ob cesti in padel v globino 30 metrov. Umrl je v bolnišnici.

Vreme je skrajno neugodno in vse kaže, da bo letina še slabša od lanske.

Iz Istre.

Fašistovsko deželno tajništvo je dobilo iz Rima obvestilo, da je finančni minister določil 200.000 lir za potrebna predela, da se sestavi načrt za preskrbo Istre z vodo.

Iz Ibolé poročajo, da so bili te dni na sedež fašija povabljeni vaški načelniki, kjer se jim je razlagalo, da bi bilo prav, da bi vsi drugorodci pristopili k fašistovski stranki. Čez osem dni bo sledil odgovor.

V Bistrici

so ustanovili podružnico italijanskega planinskega društva. Tem povodom je bil prirejen ples, katerega se je udeležilo mnogo domačih družin. Potekel je v dobrem sožitju pripadnikov obeh narodnosti.

Mala industrija na Goriškem

se bori s težkimi razmerami. Pri zadeti pravijo, da bi se znano od pomoglo, ako bi se pooblastil kak goriški zavod za izplačilo že dovršenih konkordatov. To je nujno potrebno, ker se vedno hujše občuti nenađen zastoj izplačevanja vojnih sredi sedanjih neugodnih finančnih odnošajev. Italijanski listi pozivajo politične faktorje, da bi se stvari oprijeli in pomagali rešiti krizo male industrije.

Peter Zgaga

Prijatelj M. L. iz Sharon, Pa., me prosi, naj sledeče objavim v svoji koloni:

Pred krakim sem čital v čikaškem franciškanskem listu, da se Peter Zgaga še dobro spominja, kako je nekoč frčal med nebom in zemljo na hladno. To se pravi, da so ga vrgli iz dvorane.

Peter Zgaga je to dobesedno natisnil v Glasu Naroda, spodaj pa svo stvar zanikal. Odljubil je, da bo svojo kolono opustil, ako um z eno samo pričo to dokažejo.

Dokažite mu torej, potem vam bo mir zasiguran. Mislim, da si miru želite. Zgaga vam ni stavil preostrih pogojev. Ako mu dokažejo, bo vsa slovenska javnost vedela, da je Peter lažnjivec. Ako mu ne dokažejo, bomo vsi rekli, da je franciškanski list lagal po svoji stari navadi, kar ni posebno kreditno zanj.

Ej, prijatelj, v Sharon, Pa., ne bodo dokazali...

Francoski frank je zopet padel. Francoski frank je sicer lep denar, toda ko je treba z njim kaj drugega denarja kupiti, je brez vsake vrednosti.

Mussolini je že marsikaj poskušal in dosedaj se mu je še vse posrečilo. Še nekaj naj poskuša uveljaviti v Italiji — prohibicijo. Če se bi mu ta poskus posrečil, bi ga vsi smatrali za največjega državnika vseh časov.

Toda Mussolini je dovolj pameten, da ve do katere meje sme iti.

Statistiki so dognali, da ima vsak šesti Amerikanec avtomobil. Vsak stoti ima pa plačnega. Toda tega statistika ne omenja.

Dobro bi bilo, če bi uredništvo katoliškega lista v Chicagu pozvalo Trunka, naj vsak dan kaj novega vseje v Pisano polje. List je vendar za to tukaj, da novice prinaša, ne pa starih pogrevanj. Vzemi večerajšnje število ali pa par števil ki so izšli pred nekaj meseci ali tedni, pa boš čital eno in isto.

V francoski Legiji tujcev je tudi nekaj Slovencev, ki se bore proti Kabilom v Afriki.

O domovina... v daljo kot se me razsipaš svoj plod...

Kemal paša je odločen možak. Vsak, ki mu ne parira, je smrti zapisan. Vzgled mu je dal Mussolini z Matteottijem.

S tem pa še ni rečeno, da sta Kemal paša in Mussolini moža-poštenjaka.

Menda ni težjega na svetu kot najti šivanko v velikem soprenem kupu.

Iz Kansasa poročajo, da jo je neki tamkajšnji farmer našel. Našel jo je s tem, da je zadel nanjo.

Ko se je hotela ženica prikupiti svojemu možu, mu je rekla: — Dragi možiček, to poletje pa ne bom potrebovala nobene obleke. Mož se je prijel za glavo ter vzkliknil: — O ti prokleta moda! Saj sem dobro vedel, da bo prišlo enkrat do do tega...

Poljski ministrski predsednik je naznanil svetu, da hoče živeti Poljska v miru s svojimi sosedi.

In živela bo v miru, ker miru krvavo potrebuje, dokler ne bo prišlo iz Pariza povelje za napad.

Ko je bilo prišlo iz Pariza povelje, naj Rusijo napade, se mu je Poljska brezpogojno pokorila. Za opekline na prstih ji pa Francija ni hotela dati nobene odškodnine.

Newyorški governor Smith namerava kandidirati pri prihodnjih volitvah na demokratskem tiketu. Seveda, če bo nominiran za kandidata. Smith je namreč katoliške vere. Dosedaj ni bil še nobene katoličan predsednik Združenih držav.

V Smithovem slučaju se bo izkazalo, če verska nepristnost res ničesar ne odloča v ameriškem javnem življenju.

Kako zaslužiti

brez truda \$5.

To je kaj enostavno. Naložite pri nas v s a k teden na "SPECIAL INTEREST ACCOUNT" po 4% \$5.—. Obresti, ki se naberejo do poteka 52 tednov, znašajo nekoliko več kot \$5.—.

Poleg tega imate na strani \$260.— glavnice, znesek, s katerim lahko računate v slučaju potrebe.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Iz spominov angleškega diplomata.

(Iz njegovih memoarjev.)

Sir Edward Grey, zunanji minister Anglije v letih 1906—1916, od 1. 1916 član zbornice lordov pod imenom Viscount Grey of Falldon, je izdal svoje spomine, ki se nanašajo na eno najvažnejših dob svetovne zgodovine, na tista leta evropske politike, ki so se zbirali oblaki, ki je iz njih tresel vihar svetovne vojne.

Sir Grey je Anglež od škotske meje; rojen v mlajši liniji ne prebogat rodovine Grey, vzgojen bolj puritansko, skromen v svojih potrebah in nedotakljiv glede poštenja in časti. On je bil središče, okrog katerega se je sukala usoda milijonov v poslednjih urah neravnovesnega miru neposredno pred izbruhom splošnega požara 1. 1914. Njegova beseda je takrat pomenila odločitev na tehnični narodov. Zato pa imajo njegovi spomini izredno važnost in interesnost.

Sir Grey je postal politik takorekoč nehoti in proti svoji volji. Njemu ni bilo za javno udeleževanje, ljubil je sport, lov in ribolov, živel je na domačem posestvu v Falldonu, njegov oče je bil častnik, stari oče mu je bil pa parkrat minister v Gladstone-ovi vladi. Nekega dne je Grey predsedoval lokalnemu liberalnemu zborovanju v mestecu Alnwick in sicer z izredno spretnostjo in velikim govorniškim uspehom — izvoljen je bil za poslanca s 23 leti in danes nerad se je moral ločiti od domačih polja in voda ter oditi v Londonu.

V svojo mirno domačijo se je hotel zopet stalno vrniti pozneje, ko mu je umrla žena in prijatelj, so ga le s težko pregovorili, da se ni odpovedal politiki. Kot prvi Anglež je zapustil vsako soboto London in odhajal do ponedeljka na deželo živeti dva dni kmečkemu življenju in lovit some ali postrvi. Ko je postal minister, je zapustil London samo čez nedeljo, toda ta počitek mu je bil svet, šel ga je uživati celo usodno nedeljo dne 26. julija 1914. Posebno je spoštoval eno spomladansko nedeljo v letu: Ko so zazelenale buke in nikdar ni mogel pozabiti, da mu je to edinstveno nedeljo nekega leta pokvaril sultan Abdul-Hamid z neko državno zadevo, radi katere je moral ostati v Londonu.

Zanimivo je, da je državnik, ki je popeljal Veliko Britanijo proti Nemčiji, bil ob začetku svoje kariere bolj na strani Nemcev kot pa Francozov. Ko je vstopil 1. 1892 prvič na pozorišče kot državni podtajnik, se je nagibala angleška politika očitno na stran trozeve (Nemčija, Avstrija, Italija). — Francija je bila takrat ravnokar sklenila zvezo z Rusijo in med Anglijo in Francijo je pretil konflikt radi Sijama ter ozemlja ob zgornjem Nilu (Fachoda). Sir Grey je fran. nisko ekspedicijsko odločno označil kot "sovražna akcija". Te besede mladega politika novinec so vzdignile po Evropi mnogo prahu in Francozi so Greya uvrstili med svoje nasprotnike. Toda Grey ni bil nasprotnik nikogar, vojna mu je bila vedno nekaj, proti čemu se je treba do skrajnosti upirati. In ko se je spor med Francijo in Anglijo 1. 1904 poravnal s posebnim dogovorom, je zapisal Grey, da bo šel ta dan, ko sta se sporazumela dva velika liberalna naroda, med svoje najlepše v življenju.

In s tem francosko-angleškim dogovorom se začne intriga Nemčije, ki so končno privedle do te

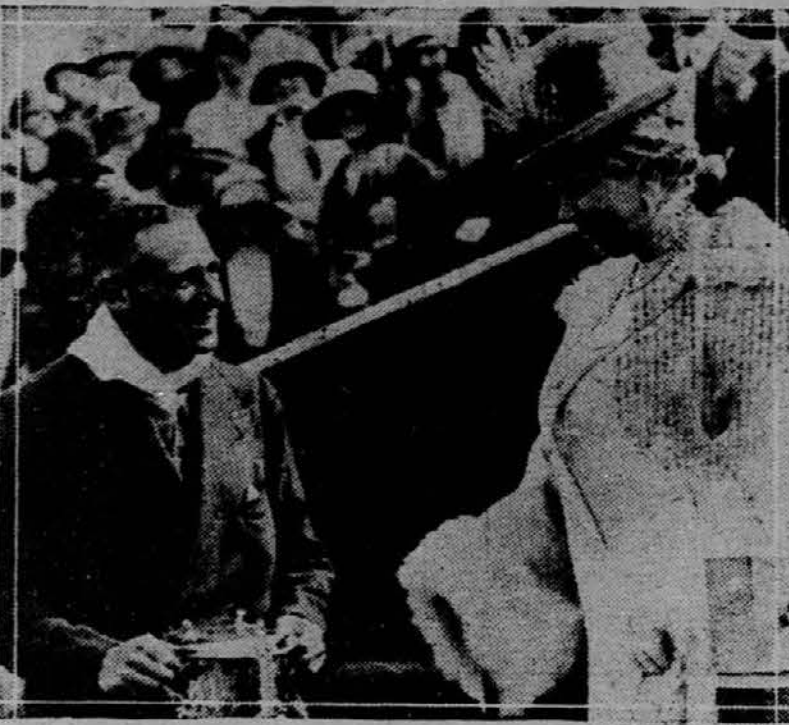
ga, da se je ta dogovor spremenil v prisrčno antano" (entente cordiale). Nemčija ki ji je še 1. 1899 Chamberlain ponudil zvezo, pa je zaigrala vse. L. 1905 je sir Grey zunanji minister. Nemčija, ki na Chamberlainovo ponudbo niti odgovorila ni, se oborožuje bolj in bolj, vojna mornarica njena raste in že mese dni po nastopu svojega novega mesta stoji Grey pred evropsko krizo: Berlin se vmeša v maroško vprašanje in ogroža francoske interese v Afriki. V tem času je zastopal Francijo v Londonu odličen diplomat Paul Cambon. In ta je prvi, ki je zastavil Greyu usodno vprašanje: Ali bo Anglija pomagala Franciji, če jo Nemčija napade. —

V memoarjih opisuje Grey znameniti razgovor, ki ga je imel s Cambonom 10. januarja 1. 1906. Grey je znal slabo francosko, Cambon angleškega sploh ne, pač pa sta oba dobro razumela drug drugega jezika in sta ponavadi obravnavala med seboj vsak v svoji materinščini državna vprašanja. Ta dan je pa Grey hotel točnega tolmačenja in je k razgovoru poklical stalnega državnega podtajnika sirja Thomasa Sandersona. Ko je Cambon svoje vprašanje izrekel, je začel Sanderson nervozno tipati s prsti po kolenih in s to nezvestno gesto reagiral na težo francoskega vprašanja. Grey se je izognil vsaki obljubi, pač pa je dejal, da je njegovo osebno mnenje, da bi Anglija Francijo morala podpirati, če bi bila napadena, kajti Nemčija hoče brez dvoma razbiti dobro razmerje med Londonom in Parizom, kar je pogoj svetovnega miru. Česar ni Grey hotel točno povedati Cambonu, to je pa odločno izjavil nemškemu poslaniku grofu Metternichu: če Nemčija napade Francijo, bo imela proti sebi tudi Anglijo. In to smer je v svoji politiki Grey ohranil do leta 1914. Nemška intrigantska diplomacija je postala zanj, ki je bil osebno jassen in odkrit, odurna; prišlo je do zveze z Rusijo. Vendar je kljub temu poskušal dobiti zvezo tudi z Berlinom. Toda Nemčijo je že pogljal na usodno pot prvi admiral Tirpitz, ki je forsiral povečanje vojne mornarice. Na ta način si je Nemčija ustvarila obroč sovražnikov sama in ko je ob aneksiji Bosne stopila na stran Avstrije, je bil ta obroč sklenjen. Razmerje med Anglijo in Nemčijo, ki ga je hotel Grey narediti v duhu miru in sprave, je postajalo od dne do dne neznosnejše. In ko je 1. 1911 Nemčija poslala svojo vojno ladjo "Panther" demonstrativno v Agadir, je moral tedanji kancler Lloyd George glasno zaklicati v svojem govoru, da Anglija takega pniževanja ne bo trpela. Nemčija je morala odnehati, toda nje bes je rastle. Sir Grey se je trudil tudi po tem incidentu za zblizanje z Nemčijo. V miroljubnih namenih je šel v Berlin celo sam britanski vojni minister lord Haldane. Zaman! Francija in Anglija sta se nato začeli sami z naglico oboroževati. Izbruhnila je balkanska vojna 1. 1912. Turško cesarstvo je bilo zdrobljeno.

Balkanski konflikt 1. 1912 je bil prvo znamenje svetovnega požara, ki je izbruhnil dve leti pozneje. Že takrat se je zdelo, da se bo vojna za razkosanje turškega teritorija v Evropi razširila čez balkanske meje, kajti Rusija je stala očitno na strani Srbije in Bolgarije in "poizkusna mobilizacija" Avstrije nam je še živo v spominu. V tisti neravnosti je ohranil mirne živce samo sir Grey, ki je predsedoval takrat v Londonu zborujoči konferenci veleposlanikov.

V svojih spominih opisuje, kako so prijateljsko občevali med seboj poslaniki Francije, Italije, Rusije in Nemčije ter se prav lahko sporazumevali pod njegovim predsedstvom. Celotno nemški poslanik, princ Lichnowski (po pokolenju poljski plemeniš) se je v vsem strinjal s svojimi tovariši. Grey pravi posebno naglašeno njegovo miroljubnost in lojalnost. Orijentalno vprašanje, ki je kr-

ANGLEŠKA KRALJICA ODLIKOVALA ZMAGOVALCA

V Hurlinghamu, Anglija, so se vršile velike polo tekmé, pri katerih je zmagal lord Wodehouse. Angleška kraljica mu je osebno izročila srebrni pokal kot prvo nagrado.

vavo grozilo Evropi, se je v Londonu za zeleno mizo rešilo v miru. Ta veliki uspeh je v Greyu globoko utrdil v brezskrbnost sredi največjih bojnih priprav na kontinentu. Kajti nemški junckerji niso bili duha princa Lichnowskega. Berlin je začel po balkanski vojni z oboroževanjem v tako ogromnem obsegu, da se je Francija čutila prisiljena, vpeljati triletno obvezno vojaško službo. Toda Grey ni niti mislil na kako nevarnost in takratni britanski premier Asquith je bil prav tako prepričan o tem, da je kaka vojna z nemške strani izključena, v dobri veri je živel tudi sam nemški poslanik Lichnowski in izgleda, kakor da ga je Trpitzeva klika v tej veri potrjevala, zato da bi bila Anglija tem bolj prepričana o miroljubnosti Nemčije. Sir Grey in princ Lichnowski, ki je odhajal na svoj dopust, sta imela 24. junija 1914 še konferenco, pri kateri sta pregledala evropski položaj in ugotovila, da ni nikjer znaka kakega konflikta. Grey je na tej konferenci predlagal, naj bi se interese sfere med trojno antanto in trozevo uredile z mirnimi pogodbami, ki bi garantirale svetovno ravnotežje. O tem razgovoru je angleški zunanji urad po svojih običajih obvestil angleškega poslanika v Berlinu s posebnim pismom in to pismo je poslednji diplomatski dokument angleškega zunanjega ministrstva v seriji iz mirnega časa.

Štiri dni pozneje je bil umorjen v Sarajevu avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand. Vsa Evropa je zašla v skrajno napetost. Sir Grey, ki ga je bila londonska veleposlaniška konferenca prepričala o uspešnosti osebnih razgovorov je verjel, da se bodo nasprotja izgledala tudi sedaj. Verjel je to tako trdno, da je šel celo 3 dni po avstrijskem ultimatu Srbiji po svoji stari navadi prebiti nedeljo 26. julija iz Londona na deželo. V Londonu je pripravil le za vsak slučaj vabilo veselilam h konferenci za poravnavo avstrijsko-srbskega spora in je naročil naj se to vabilo, če bi se situacija poslabšala, odploje. V njegovi odsotnosti je dne 26. julija stalni podtajnik sir Arthur Nicholson to tudi storil.

Ko je Nemčija odklonila udeležiti pri kaki splošni akciji veselih, je miroljubni Grey mahoma izpregledal in se zavedal ogromne nevarnosti. Angleška deviza v zunanji politiki "Wait and see" (Počakaj, kaj bo) ni bila več na mestu, bilo je treba energične akcije. Greyev mir se je izpremenil v jezo zoper nemško neodkritost; Bethmann-Hollweg in v Jagow, ki sta bila zatrdjevala, da nista vedela za avstrijski ultimatum predno je bil odposlan in da ga v celoti ne odobravata, sta se nakrat postavila na stališče, da je Nemčija proti temu, da bi se kdo vtičal v zadeve "njene slabotne zaveznice Avstrije", ki naj sama uredi svoje račune s Srbijo. Grey poskuša vsa sredstva, toda situacija ni več v rokah diplomatov, ampak tajne vojaške in junckerske kamarije, ki je "civiliste" potlačila popolnoma v kot. Ta kamarija je zahtevala vojno, če se Rusija in Franci-

jane ukloneta. Tudi Hollweg in Jagow se zavedata, da bi se jima vsaka druga akcija vstela kot veleizdaja, zato sta konferenco odklonila. Vendar sta oba še vedno računala z nevtralnostjo Anglije in medtem, ko francoski poslanik sploh ni bil sprejet za časa krize niti enkrat, je imel angleški sir Goshen vedno dostop do Jagowa in Bethmann-Hollwega. Da se je Nemčija zanašala na nevtralnost Anglije nekako utemeljeno, temu je brez dvoma vzrok angleško javno menenje, v katerem še dolgo ni prišlo do zavesti, da bi je tudi za Britanijo usodna ura in da se tiče balkanski konflikt tudi Anglije. Prvi je to spoznal jasno in zavestno. Grey je naslovil na Berlin svoj prvi opomin: črtal pot, po kateri je odločno stopal.

24 ur potem ko je odklonila udeležbo pri mednarodni konferenci, je nemška vlada zaprosila angleško, da ji le-ta zagotovi svojo nevtralnost za slučaj francosko-nemške vojne. Odgovor Greyev je bil odločna odklonitev: "Anglija ne prevzame nikake obveznosti." Toda kljub temu so tudi po tej izjavi Greyeve depeše v Berlin sestavljene skrajno miroljubno. Zakaj ni Grey vendarle odločno povedal Berlinu, da bo v konfliktu Anglija stopila Franciji ob bok?

Iz memoarjev ni razvidno, dasi se čuti, kakor da si lord Grey tudi danes nekako teži vest s tem vprašanjem. Mogoče ni smel stopiti iz rezerve radi kabineta, ki je bil po večini svojih članov sestavljen iz pacifistov in zagovornikov miru z Nemčijo. V tem oziru je dramatičen pasus o takratnih njegovih razgovorih s francoskim poslanikom Cambonom, ki ga je rotal, naj Anglija jasno izjavi, da bo šla v eventualni vojni s Francijo, kajti s to izjavo bo rešen mir.

"Cambon, piše Grey, me je rotal, naj mislim na interese svoje domovine, naj prevdarim, kakšen bo položaj Anglije, če bo Nemčija strla Francijo in zagospodarila nad Evropo. Ti razgovori so bili mučni. Oba sva imela nastop, ki nama je bil zapovedan. Cambon je bil tako srečen, da je mogel biti njegov nastop lep in on je tudi izkoristil. Meni taka sreča ni bila dana, o tem sem si bil na jasnem. Ampak jaz nisem mogel ravnati drugače kakor sem."

V kolikor ni bilo za vojno pripravljeno angleško mnenje, je k temu pripomogla Nemčija sama s svojimi brutalnimi akti. Grey je naslovil na Berlin svoj prvi spomin: Anglija ne bo dovolila, da bi nemško brodovje napadlo francosko obalo. Na ta opmin sledi pohod Nemčije na kopnem čez Belgijo. Ta prelomitev nemške besede in surovo nasilje vzdigneta Anglijo. 3. avgusta 1914 je Grey opisal parlamentu položaj in britanska vlada je lahko v polnem soglasju z narodom poslala Nemčiji ultimatum.

Narodi so bili vrženi na tehnično usode.

V posebnem poglavju razmotri v Grey vprašanje, ali bi se bila mogla svetovna vojna preprečiti. Izprašuje si vest v podrobnosti: ali bi bilo prav, če bi bil šel 1. 1912 on sam v Nemčijo na razgo-

vor, ali bi bilo dobro, če bi bil 1. 1914 odločno izjavil v krizi, da bo Anglija šla s Francijo. Zlasti to poslednje vprašanje, ga najbolj teži. Odgovor, ki si ga daje je značilen: Take odločne izjave ni bilo mogoče dati. Nikakor ni mogel angažirati Anglije brez odločitve kabineta, ta pa se ni mogel odločiti, predno se ni izreklo javno menje. Sicer pa po njegovem mnenju tudi odločna izjava ne bi bila pomagala, kajti nemški vojaški krogi so smatrali angleško armado za brezpomembno organizacijo.

Mogoče se Grey moti, kajti eno je gotovo: nemški kancler ni računl z intervencijo Anglije in razburjenje, ki se ga je polastilo ko mu je izročil sir Goshen ultimatum Britanije, da slutiti, da bi se "civilist" morda vendarle bili ojunacili in postavili junckerjem p robu, če bi bili prepričani o intervenciji Anglije.

Iz spominov Greyevih veje popolna iskrenost in človek, ko jih odloži je prepričan, da Anglija na vojno ni bila pripravljena in ž njeno ne računala. Naj omenimo iz memoarjev še frapantno stran o dogodkih po bitki pri Charleroi: angleške in nemške armade razbite, kdo bi slutil, da se bliža velika zmaga ob Marni? Nemci prodirajo z veliko naglico. Goreči patrijot Cambon je na obisku pri Greyu ves potrt in zamišljen, Grey ga tolaži in mu našteva vse mogoče momente, ki kažejo, da se bo obrnilo na bolje. Cambon molči, naenkrat vzplami in izgovori preproste besede: "pa pravica tudi". In Usoda je šla pot Pravice.

PRINČEV HAREM V BUDIMPEŠTI

PEŠTI

V Budimpešti živi že več let sin bivšega turškega sultana Abdula Hamida princ Abdul Kadir. Princ ima pravilnik urejeno vilo, v kateri ima tudi cel harem. Lani mu je pobeignila iz harema z njegovim tajnikom prva žena. Čez nekaj let se je vrnila brez tajnika in princ ji je vse odpustil, toda medtem se je bil seznanil v budimpeštanskem baru z lepo Mažarko, ki je nastopala kot plesalka Kulu. Vzel jo je k sebi in ji je dal na razpolago več krasno opremljenih sob v drugem nadstropju svoje vile. Ž njó je morala prinčeva prva žena deliti njegovo ljubezen. Mažarka je postala prava haremska dama, vendar ji je pa princ dovolil tudi občevanje z zunanjim svetom, osobito s sorodniki. To prinčevu šarmantnost je izrabljaj najbolj "bratrance" lepe Mažarke, Melegy, slušatelj tehnične fakultete v Budimpešti.

Dne 30. junija ob 11. ponoči je hotel iti princ spat, pa je začel v drugem nadstropju pritaženo šepetanje in žvenket kozarcev. Jasno je bilo, da ima Lulu nočnega gosta. Princ se je hotel na lastne oči prepričati, kaj se godi v njenih sobah. Ošel je po stopnicah in našel vrata zaklenjena. Šele na ponovno trkanje in odločno zahtevo mu je Lulu odprla. Pri nji je bil študent Melegy. Princ ga je hotel v jezi zapoditi iz vile, toda študent se mu je postavil po robu in vrgl princea samega po stopnicah. Princ je dobil pri padcu pr eidprej sodišče in Budimpešta je zelo radovedna, da-li odpusti Abdul Kadir nezvestobo tudi drugi svoji ženi.

ALI VESTE, —

da je bil v novem jugoslovanskem kabinetu imenovan Slovenec Ivan Pucelj poljedelskim ministrom? Ali veste, da so Helmar za najboljše zastran 100 odstotkov čistega turškega tobaka, ki ga imajo v sebi?

SAMOMOR LETOVIŠČARSKO OBTELJI

Iz Inomosta poročajo, da se je v Gnadenwaldu v soboto zvečer zastrupila neka obitelj, ki je šele nedavno prišla tjakaj na letovišče. Obstoja je iz moza, žene in dveh otrok. Vsi štirje so zaužili veronal. Ko so jih našli, sta bila otroka že mrtva, zakonec pa so v brezupnem stanju prepeljali v bolnico.

Tajnost Aleksandra I.

Že zadnjič smo poročali, da je med ruskim ljudstvom zopet oživela legenda o carju Aleksandru I., ki je baje umrl kot menih v Sibiriji. Uradno je sicer zabeleženo, da je umrl Aleksander I. leta 1825 v Taganrogu, toda rusko ljudstvo je prepričano, da to ni res. Že na dan svečanega carjevega pogreba so krožile po Petrogradu in Moskvi čudne vesti. Govorilo se je, da pokopavajo truplo neke privatne osebe, ki s carjem Aleksandrom in carsko rodbino ni v nobeni zvezi. Iz teh govoric je nastala pozneje cela literatura. Ruski in nemški pisatelji so napisali več povesti o tajnstveni usodi carja Aleksandra I.

Za pisatelji so nastopili zgodovinarji in izjavili, da je vse to običajna legenda. Veliki knez Nikolaj Mihajlovič se je osebno lotil tega problema in prišel do zaključka, da so vse govorice o menihu Fedorju Kuzmiču, ki naj bi bil v resnici car Aleksander, absurdne in izmišljene. Kmalu je bilo tudi rusko ljudstvo uverjeno, da je car Aleksander res umrl na Krimu in da počiva njegovo truplo v petropavlovski trdnjavi v Petrogradu. Zgodovina pripoveduje, da je car Aleksander umrl nenadoma, in sicer leta 1825 po 34letnem vladanju. Izrazil je baje večkrat željo, da se odreče prestolu v korist svojega brata Nikolaja. Njegovo truplo so pripeljali iz Taganroga v Petrograd. Car se je pred smrtjo tako spreminil, da ga na mrtvaškem odru ni bilo mogoče spoznati. Spočetka so ljudje domnevali, da ni umrl naravne smrti, pozneje so se širile med ljudstvom govorice, da sploh ni umrl, da so ga sicer hoteli na Krimu zastrupiti, da pa so mu zvesti prijatelji pomagali pobeigniti. V krsto, ki so poslali v

Petrograd, so položili truplo nekega vojaka, ki je bil nekoliko podoben carju.

Čez enajst let se je ustavil v neki uralski vasici pred kovačnico neznan jezdec, ki je hotel dati podkovati svojega konja. Spril se je s kovačem in orožniki so ga aretirali. Bil je 60letni mož širokih pleč, plavih oči in nežnega obraza. Obleden je bil preprosto, vendar pa lepo. Izjavil je, da mu je ime Fedor Kuzmič. Da je to res, ni mogel dokazati, pod nobenim pogojem pa ni hotel izdati svojega pravega imena. Oblasti so ga poslale v tomsko gubernijo v Sibiriji, kjer je živel do svoje smrti leta 1864. Prebivalstvo ga je smatralo svetnikom. Stari puščavnik je bil zelo podoben carju Aleksandru I. Često je pripovedoval o vojni leta 1812, o prihodu carja Aleksandra v Pariz in o drugih važnih zgodovinskih dogodkih.

Fedor Kuzmič se pred smrtjo ni hotel izpovedati. Duhovnikom je baje izjavil: — Ako ne povem resnice, mi bodo nebesa zaprta, ako pa povem resnico, boste od strahu pobeignili. — In tako je odnesel Fedor Kuzmič svojo tajnost seboj v grob. Ko so nedavno v Petrogradu odprli grobnico carjev, je bila krsta Aleksandra I., prazna. To potrjuje domnevo, da je bil dozdrevni menih Kuzmič res car Aleksander I. Do istega zaključka je prišel nedavno tudi ljudski komisar prosvete Lunarski. Nihče pa pri tem ne ve, kakšni motivi naj bi bili pri tem carja vodili, da je za ves svet umrl celih 40 let poprej kakor je umrl v resnici.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

ROJAKI: —

Tekom letošnjega leta prirejenih izletov se je vdeležila velika skupina naših rojakov, kateri so bili popolnoma zadovoljni bodisi s kabinami, hrano, postrežbo in pozornostjo, katere so bili deležni med vožnjo. Kot dokaz splošnega zadovoljstva nam prihajajo dnevno vprašanja, ako namerava naš potniški oddelek prirediti to leto še kak skupni izlet. Da vstrečemo našim rojakom, smo se odločili prirediti

JESENSKI (tretji) SKUPNI IZLET

s parnikom

"PARIS"

KI ODPLUJE IZ NEW YORKA,

dne 11. septembra, t. l.

V to svrho imamo rezerviran poseben oddelek III. razreda v sredini parnika, najboljše kabine z 2., 4. in 6. posteljami.

Rojaki, nudi se Vam prilika, da obiščete stari kraj v spremstvu našega izkušnega uradnika, ki Vam bo omogočil brezskrbno potovanje v domovino, da obiščete, stariše, soproge, otroke in sorodnike, ki Vas morda že leta in leta željno pričakujejo.

Kdor se namerava vdeležiti tega izleta, naj nam takoj naznani in pošlje tudi aro, da mu določimo prostor na parniku. Čimprej se kdo zglaši, tem boljše kabino bo imel na razpolago. Za vsakovrstne informacije in pojasnila stoji vsem rojakom na razpolago naš potniški oddelek.

FRANK SAKSER STATE BANK

Potniški oddelek.

82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

Dr. IVAN ČERNE, LJUBLJANA, Jugoslavija

Gospodarska pisarna (ni advokat) uredi dobro, hitro in po zmerni ceni vse zadeve, ki jih imate v starem kraju spraviti v red.

Poleg več drugih posestev priporočam v prodaj: na Spodnjem Stajerskem, 3 km od žel. postaje, 2 vrelca mineralne vode. Vpeljano podjetje, več hiš s pohištvo, zemljišča. Velika rentabilnost, cena Din 400.000.—

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

On je RUNKELOV RDEČKOŽEC sedaj!

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za "Glas Naroda" priredil G. I.

74

(Nadaljevanje.)

Tri in trideseto poglavje.

Ze dva dni, tekem neprestanega poletnega dežja, je trpela Sofija molče s svojo gospodinjico, a raditega ni manj globoko.

Od one ure naprej, ko je zapustil Ter Velpsa za vedno hišo Konrida, ni zaspala Vera niti za trenutek ter ni ničesar zavžila ali popila. Sofija je lahko storila kar je hotela, a na vsa svoja vprašanja je dobila le brezbrzi odgovor: — Da, da.

Izgledalo je, kot da je ugasnila v Veri vsaka volja do življenja. Topo in mrtvo je zrla naokrog, hodila iz ene sobe v drugo in v njenih možganih se je neprestano pojavljalo le eno vprašanje: — Zakaj? — Zakaj moram nositi jaz to?

Včasih ji je tudi švignilo v glavo, če se je Henrik že zvezal? Če ima Juana sedaj pravico imenovati se njegovo nevesto, a ničesar ni vprašala in nikakoli novica ni prodrla v njeno tiho hišo.

Dež je ponehal. Vera je stala na balkonu ter zrla na krasote spodaj, a z izrazom, kot da ne vidi ničesar. Solnčna luč je obsvela njeno visoko, vitko postavo, a zrla je brezbrzi predse in pojavila se je v njej zopet misel: — Ali moram res preprečiti vse to?

V istem trenutku pa je našla odgovor. Ne! Nikdo je ne sili. Nikdo je ne sili, da živi še nadalje življenje, ki se ji je gabilo. Njen ponos je bil uničen, njena ljubezen je umrla in kar je še živelo v njej, ji je povzročalo le muke.

Ko je prišla do tega prejšnjega, je prvokrat dvignila glavo ter se ozrla naokrog, kot da se je predramila. Nato je hitro pozvonila.

— Odpotovati hočem, draga Sofija, — je rekla svoji družabnici, — le za par dni. Proč hočem iz mesta in proč od vsega, kar me tišči. Medtem boste upravljali mojo hišo. Spravite skupaj le najbolj potrebno v ročni kovčec.

— Vzemite me s seboj, milostljiva gospa, — je prosila Sofija, ki se je močno prestrašila.

— Ne, ostati morate pri otrocih.

— Pa naj gre vsaj Avgusta.

— Tudi ta ne. Hočem biti sama, popolnoma sama.

Sofija je spravila hitro vse stvari skupaj. Vera je stala neprestano ob njeni strani, strašno nestrpna. Njena družabnica ni vedela, kako naj si razlaga vse to.

— Kako se bo obnašala, — si je mislila na tihem. — Ta razvajena žena in popolnoma sama.

Vera je medtem že odšla.

Stopila je v sobo svojega pokojnega moža, poiskala nekaj v različnih predalih ter hitro spravila dotično v žep svoje obleke.

Eno uro pozneje se je že odpravila na kolodvor.

Strašno vroče je bilo v kupeju, katerega so ji odkazali. Solnce je pritiskalo na streho vagona in čeprav je odprla okno ter potegnila zavese navzdol, je bilo vendar neznosno. Enakomerno ropotanje koles, silna vročina, vse to je kmalu proizvedlo v njej stanje polovične zavesti.

Naenkrat se pa se je oglasila piščalka lokomotive, katero je že večkrat preslišala. Vlak je pričel voziti počasi ter se končno ustavil.

Kot pokoreča se nekemu tujemu impulzu je Vera izstopila. Vlak je odplival naprej.

Stala je na majhnem, skoro popolnoma praznem peronu ter se ozrla na desko, ki je nosila ime kraja. Tedaj pa je tudi vedela, kaj jo je napotila, da je izstopila. Strašno jo je bolela glava in nemogoče bi ji bilo voziti se naprej. Tukaj pa je bilo tiho in mirno in tukaj se bo lahko odpela.

Neki majhni deček je prevzel nalogo, da jo povede v edino gostilno kraja.

Kmalu je stala sama v sobi gostilne, ki je bila več kot priprosta z tako razvajeno žensko kot je bila Vera. Soba je bila sicer velika, a nizka, tla so bila posuta z belim peskom in v enem kotu je stala mogočna, starinska postelja. Sli je proti zofi, legla nanjo in šele ko se je pričelo mračiti, se je počutila boljše ter se vzravnala.

Na mizi je stala majhna svetilka in to je prižgala. Odrpala je svojo torbico, poiskala pisalni material ter pričela pisati pismo, naslovljeno na dr. Srata in glaseče se:

Dragi doktor!

— Obljubila sem vam, da vas pokličem, če bom potrebovala prijatelja in s tem vam klidem. Ne potrebuje pa vas živa Vera, temveč mrtva. Ko boste čitali te vrstice, ne bom več živa.

Ze več dni čutim, da ne morem nastopiti drugače, da je ugasnilo v meni nekaj, kar se ne more več prebuditi v življenje. Tudi me ne briga, ker ne morem drugače. Ni sem prišla do tega sklepa brez boja, kajti skušala sem živeti naprej. Mislila sem na vas, a uvidela nemožnost. Ljudje so različni. Kar premaga eden, to zdrobi drugega.

Enkrat, pred leti, sem čitala nekje: — Če nima človek nikogar več, katerega ljubi, nikogar, za katerega bi živel in skrbel, se mu stidi življenja. a ne na tak način, da bi ga vrgel proč. Ozreti se mora naokrog ter se vprašati, če ga ne more zadržati nikakoli neživa stvar. Če pa pusti človeka blaznega vse, znanost, umetnost, narava in če mu kriči v uho vsaka minuta: — Nič ti ne pomaga, — potem lahko mirno ugasne lučico svojega življenja.

Kako pogosto sem se spomnila teh besed, ko je postalo moje življenje poleg Lorenca neznosno. Bila pa sem koristna njemu in raditega sem ostala.

Sedaj pa ne koristim nikomur, tudi vam ne, doktor, in mirno lahko odidem. Nočem, da bi me pozabili, ravno nasprotno prosim vas, da me ohranite v prijaznem spominu. Ko bo prva bolest minila, — jaz vem, da me ljubite ter poznate silo tega občutka, — potem obrnite svoje poglede na neko drugo, — na mojo drago Hildo, — Ona vas že dolgo ljubi in njeno čisto, a samotno dekliško srce je dober dar, ki vam poklanja življenje. Živeča Vera bi najbrž stala med vama, a mrtva bo tvorila most, na katerem se lahko srečata. In ne pokopljite me v mestu. Tukaj, pod zelenim drevjem hočem počivati, obdana od zraka, solnčnega svita in šumenja dreves. Ne jezite se name, prijatelj moj, raditega, kar sem rekla v strahu radi smrti Lorenca. Vem, da vas je žalilo in to mi je žal še v tej uri. Jaz nočem biti vaša sodnica.

Obvestite Henrika Ter Velsa o moji smrti in če imam še kako željo, bi rada videla, da čita z mojih nemih ust še enkrat silno pridigajoče ljubezni. Sedaj, prijatelj moj, pa vas imenujem s tem izvršiteljem svojega testamenta. Ker bom umrla neporočena, mi pripada celo premoženje.

Za Sofijo in njena dva otroka določam legat 40.000 dolarjev. Tudi ti reveži bodo blagorajali mojo smrt. 100.000 dolarjev polagam v vaše roke za zgradbo bolnice za reveže, koje zdravnik, predstojnik in ravnatelj boste vi. To bo postalo dobro, dobičkanosno delo za vas. Moje služabništvo nagradite bogato. Preostanek mojega premoženja pa naj pripada moji ljubi Hildi.

In sedaj z Bogom doktor, zesti prijatelj, zvest najbolj tedaj, ko je bilo najbolj temno z menoj. Želim, da bi vam mogla biti kaj več, a široka cesta življenja ima različna bremena za posamezne. Hvala vam za vse. Ne vem, kam grem, navzgor ali v mogočni nič, vendar se ne bojim.

Vera.

Ne ni se bala. Stojčaja pred ogledalom, z majhno svetilko v roki, je skrbno ogledovala svojo sliko v ogledalu. Nobena mislica v njenem obrazu se ni zganila, le njene temne oči niso več pripadale tej zemlji.

Odprla je okno ter postavil luč nazaj na mizo. Nato pa je sedla na zof. Njena glava je omahnila na mizo. Precej pozneje je prileta skozi odprto okno večja, padla v luč, ki je ugasnila in dobrodejna poletna noč je ogrnila vse.

(Dalje prihodnjič.)

Proti diktaturi v Španiji.

Dne 13. septembra 1923 se je umaknila ustavna vlada v Madridu vojaškemu direktoriju generala Primo de Rivero. Od takrat ne dobiva svet iz Španije nikakih zanesljivih dnevnih poročil več. Časopisje je pod strogo cenzuro in listi izgledajo v belih lisah nekako tako kot v Sloveniji med vojno. Proti urupatorju Riveri se oglašajo le redki glasovi Špancev, ki so pobegnili v inozemstvo. Med temi je eden najtehtnejših brez dvoma pisatelj Blasco Ibanez, odločen republikanec in pisatelj svetovnega slovesa. On je izdal lani v Parizu brošuro "Por Espana y contra el Rey" (za Španijo in proti kralju), v kateri z veliko vehemenco napada monarhijo, kralja Alfonza XIII., in diktatorja Rivero. Da ne prizanaša v ničemer, se vidi na primer iz karakteristike, ki jo podaja o generalu Riveri: pijanec, babjek, veseljak. Med takimi strastnimi izpadi prizadeletih ni lahko najti objektivne snovi. Zato je prav dobro došlo 80 strani obsegaajočo poročilo o situaciji na Španskem, ki sta ga izdala Francoza brata Jerome in Jean Thauraud, znana kot poznavaile vzhodne Evrope in bližnjega vzhoda sploh. Brata sta prebila zimo leta 1924 v Maroku, in se podala spomladi 1925 na Španko, kjer sta prav temeljito proučevala razmere in prišla v stik z vsemi krogi. Da bo njihovo poročilo umljujejše (brata Thauraud začneta s špansko kastrofijo pri Melili leta 1921), moramo omeniti, da je od nastopa restavracije bourbonske dinastije leta 1875 pa do leta 1923, torej niti ne tekom petdesetih let, Španija izdala za razne vojne ekspedicije devet milijard 185 milijonov in 891.000 pezet narodnega premoženja, vse to brez najmanjše koristi. Nasprotno: tekom tega časa je Španija izgubila Kubo, Porto Rico in Filipine ter prišla v najtežji položaj v Maroku. Med temi ekspedicijami so se vrstili neuspehi za neuspehi in generali so zvrčali krivdo na generale, generali pa na vlado. V to zmešnjavo je posegel general Rivera, pognal vlado in parlament s pomočjo vojaštva ter prevzel vse državne posle sam v svoj direktorij, kjer so bili člani sami vojaški dostojanstveniki.

In sedaj brata Thauraud. Bila sta v avdienci tudi pri kralju ter se informirala, kako je kralj, ki je prisegel na ustavo, takoj mirno akceptiral razgo naplamenta in diktaturo sebi kot vrhovnemu vojnemu poglavarju podrejenega generala. Kralj jima je pojasnil, da v Španiji ne smeta iskati politične zavesti ali pa javnega mnenja kakor drugod po civiliziranih deželah. Tega Španec ne pozna. — Vidite, pri vas si diktaturo predstavljate kot strašno fizično nasilje, — je dejal Alfonz, — v vaših listih čitam, da pri nas strellajo in zapirajo ljudi na debelo, povsod da je teror policije. Mar sta vidva tudi to videla? Saj življenje pri nas je normalno in mišlim, da je malo dežel, kjer bi vladal tak mir kot pri nas. Po ulicah se lahko nemoteno ustavljate in pogovarjate, ne da bi vas razganjala policija. Po polnoči dobite po kavarnah pijačo kolikor hočete, tega še v New Yorku ali Londonu, teh trdnjavah svobode ne morete. V Madridu lahko kričite in prepevate do petih zjutraj,

če se vam ljubi. — Kralj je izjavil, da bo vlada države prišla zopet v ustavni parlamentarni tir, čim se stare stranke tako regenerirajo, da bodo za to zrele. Glavni dokaz, da je vlada Rivero potrebna, je po kraljevem mnenju to, da je povsod po deželi mir, ni več ne štrajkov, ne banditov, ta mir je takorekoč dnevni plebiscit za direktorij. Glede parlamentarnega režima sploh se je kralj izrazil, da je vprašanje, če je zmožen braniti obstoječi red proti sovjetizmu. V Italiji da se je najpreje pokazalo, da ne. In Španija bi šla isto pot.

O Riveri se brata Thauraud izražata, da je kakor drzen igralec pri kartah: riskira vse in veruje v srečo. Dvomita pa, da bi imel kralj prav, ko misli, da je mir med narodom dokaz za stalnost direktorija, kajti prav tako bi se tudi sovjeti lahko zagovarjali s potrpežljivostjo muhika. Tili toki diktaturi nasprotujočega intelektualnega liberalizma se v Španiji vendarle dobro razločijo. Seveda teko te struje le po mestih, ki kmet na deželi gleda v svojem kralju nedotakljivo svetinjo, — njegova mentaliteta je iz 14. in 15. stoletja, njemu so svoboščine, ki jih je pod diktaturo izgubila liberalna inteligenca, tuje; kralj in monarhija, to je zanj enotna Španija. Radi tega direktorij nima resnega nasprotnika, kolikor ima odpora v mestih, pa ga s svojo vojaško silo prav lahko drži v šah. Intelektuali v Španiji se bodo morali v resnici temeljito regenerirati na vseh poljih in se skleniti s priprotnim narodom, predno bodo zopet zreli, da prevzamejo režim. Izgleda, da sami, brez zveze z narodom, kakor je to bilo doslej, nikoli več ne bodo mogli zavladati. In v tem oziru pomeni sedanja diktatura mejnik med staro in prihajajočo dobo — ki bo prinesla kontrolo zdravih narodnih sil v gospodarstvo in politiko.

Če se posreči Riveri po ureditvi maroškega vprašanja doseči za Španijo izdatnih koristi, bo boj proti diktaturi še težji, toda tudi ozpicija z abodočo vlado bolj trdnost postavljena.

Iz proletarske univerze.

V letošnjih pravilih o sprejemu na petrograjsko univerzo tovariša Zinovjeva stoji: "Tovariši, ki hočejo priti na univerzo, morajo dobro čitati, biti v stanju pismeno izraziti svoje misli in obvladati štiri matematične operacije s celimi številkami in njih deli. Želi se tudi vsaj malo znanja fizičnega zemljepisa. Kandidat naj se tudi dobro spozna na tekoče politične dogodke in poznajo določila X, XIII in XIV kongresov ruskih komunistov. Morajo poznati zgodovino komunistične stranke po knjigi Zinovjeva "Zgodovina RKS" in politiko stranke po padcu Kerenskoga. Podatki iz zgodovine razrednega boja in politične ekonomije se zahtevajo v obsegu učnega gradiva srednje komunistične šole." Kakor se vidi, evete politična podkovanost na račun splošne izobrazbe.

SLOVENC, ki se želite povrniti v domovino!

Nudi se vam v slov. štarski krasno lesno industr. podjetje v jako bogatem lesnem kraju brez konkurence, ki se prodaja radi smrti. Zaga v poljevarništvu in pripadajočim poslovanjem z večabno hišo s katerim ohranite se da brez posrednega znanja doseči največji dobiček. Zaga v čistega dobička. Cena nizka in po zelo ugodnih pogojih. Več pove OGLASNI ZAVOD KOVAČIČ, Maribor, S. H. d.

ZDRAVJE FRANCOSKIH ŽELEZNIČARJEV

V francoski zdravniški akademiji se je vršila nedavno anketa o zdravniški oskrbi železničarjev. Profesor Guillaing je poudarjal, da je treba za vse železniške uslužbence organizirati periodične zdravniške preglede, in sicer z amlede vsaj enkrat v petih letih za starejše pa vsaka tri leta. Posebno živčni sistem in srce je treba večkrat pregledati. Pri nameščeni, katerih služba je v tesni zvezi z varnostjo potnikov, osebno pri vlakovodjih, je treba vsaj vsako drugo eto temeljito pregledati oči. Vlakovodje, ki so podvrženi alkoholizmu, bi morala železniška uprava takoj odpustiti iz službe ali jih vsaj prenesti drugam, kjer ne morejo toliko škodovati.

Profesor Lapersonne je naglašal, da privatne železniške družbe večinoma zanemarjajo zdravstveno stanje svojih uslužbencev, da ne ravnavo v smislu zdravniških navodil in da se posebno za vid železničarjev vse premalo zanimajo. Pregled oči bi moral biti zelo natančen. Vlakovodje se da najuspešnejše preizkusiti na lokomotivi, ki upravlja stroj. Zelo važno je, da pozna in razloči vlakovodja vse signale. Pogosto se pripeti, da mora vlakovodja reagirati med vožnjo na sto kilometrov dolgi progi v eni uri na dvesto signalov. Naravno je torej, da lahko povzročijo slabe oči največjo nesrečo.

Dr. Guillaing je ob zaključku posvetovanja prečital dopis nekakega železničarja, ki opozarja na finančne stiske, v katere bi prišli železničarji, ako bi jih država radi telesnih nedostatkov odpustila iz službe. Zdravniška akademija je v zvezi s tem dopisom izjavila, da je njena dolžnost analizirati boleznin in opozarjati na vse telesne nedostatke, ki lahko povzročijo železniško nesrečo.

Satinovo perilo peri v gorki vodi, pomešani z boraksom. Belo svilen o hraniš v prvotnem stanju, ako zadnji vodi, v kateri izplakuješ, dodaš štiri koščke sladkorja.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebo, da je natančno poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje vam bodo gotovo v korist; tudi pripravljamo vedno le prvotne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasno nove naselbne postavke ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamorejo tudi nezdravljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadavna dovoljenja izdaja generalni naselbni komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se poslje posredni v stari kraj glasno najnovejše odredbe.

Kako dobiti avoje iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svoje iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem šene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozno listo za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

FRANK SAKSER STATE BANK
32 CORTLANDT ST. NEW YORK

Kretanje parnikov - Shipping News

27. julija: Resolute, Cherbourg, Hamburg.	1. septembra: Berengaria, Cherbourg; George Washington, Cherbourg; Bremen; Derfflinger, Bremen.
28. julija: Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.	2. septembra: Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Andania, Hamburg.
29. julija: Westphalia, Hamburg.	3. septembra: Columbus, Cherbourg, Bremen.
31. julija: Zeeland, Cherbourg, Antwerp; Bremen, Bremen.	4. septembra: France, Havre; Homeric, Cherbourg; Bremen.
1. avgusta: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg.	7. septembra: Reliance, Cherbourg, Hamburg.
4. avgusta: Aquitania, Cherbourg; Geo. Washington, Cherbourg, Bremen.	8. septembra: Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
5. avgusta: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.	9. septembra: Statigant, Cherbourg, Bremen; Republic, Cherbourg, Bremen; Westphalia, Cherbourg, Hamburg.
7. avgusta: Republic, Cherbourg, Bremen.	11. septembra: PAULUS, III. SKUPNI IZLET: — Olympic, Cherbourg; Leviathan, Cherbourg; Sierra Ventana, Bremen.
10. avgusta: Martha Washington, Trst; Columbus, Cherbourg, Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.	15. septembra: Aquitania, Cherbourg.
21. avgusta: Paris, Havre; Olympic, Cherbourg; Leviathan, Cherbourg.	16. septembra: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.
24. avgusta: Aquitania, Cherbourg; Resolute, Cherbourg, Hamburg.	18. septembra: Statigant, Cherbourg; Berlin, Cherbourg; Bremen.
25. avgusta: Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.	21. septembra: Reliance, Cherbourg, Hamburg.
26. avgusta: Cleveland, Cherbourg, Hamburg.	22. septembra: Berengaria, Cherbourg; Arabie, Hamburg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
28. avgusta: Martha, Cherbourg.	23. septembra: Thuringia, Cherbourg, Hamburg.
31. avgusta: Pres. Wilson, Trst.	25. septembra: France, Havre.
	28. septembra: Muenchen, Bremen.
	29. septembra: Mauretania, Cherbourg; Geo. Washington, Cherbourg, Bremen.
	30. septembra: Martha Washington, Trst; Columbus, Cherbourg, Bremen.

Putujte pod ameriško zastavo!
Znižana cena tja in nazaj do
LJUBLJANE
samo \$198.00 in več preko Cherbourg
Uredite tako, da se boste udeležili posebnega izleta v domovino pod osebnim vodstvom Mr. J. Turka, posebnega zastopnika United States Lines, na parniku
GEORGE WASHINGTON
ki odpluje 4. avgusta
ali pa putujte z vašimi sorojaki na parniku
PRESIDENT ROOSEVELT
ki odpluje 11. avgusta
Prostori na vseh parnikih United States Lines so svetovnoznani. Dobili boste prostorene kabine, prostorne kroke in dosti dobre hrane.
Za celotna brošura
S.S. GEORGE WASHINGTON, S.S. REPUBLIC
S.S. PRES. HARDING, S.S. PRES. ROOSEVELT
vprašajte lokalnega agenta ali pišite na
United States Lines
45 Broadway (Phone, Whitehall 2800) New York City

French Line
Compagnie Générale Transatlantique
FROM COVERS MAR TO COVERS MAR
SAMO ŠEST DNI PREKO
FRANCE 14. AVUGUSTA - 4. SEPT.
PARIS 21. avg. — 11. sept.
HAVRE — PARISKO PRISTANIŠČE
Kabine tretjega razreda z umivalniki in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pijača.
19 STATE STREET NEW YORK
ALI LOKALNI AGENTJE

Rad bi izvedel za FRANK MLINAR-A, podmače Kročev iz Unea, št. 25 pri Rakeku. Pred par leti je bil v Frugalety, Pa. Če kdo rojakov ve za njegov naslov, naj mi ga poroča, ali naj se pa sam oglasi. — John Šusteršič, Florencia Store, Dawson, Pa.
(2x 23,24)

POZOR ROJAKI!
Prosti ponk glede državljanstva in priseljavanja je vsak četrtek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli št. 62 Hester & Essex Street, New York City.
Vprašajte za zastopnika Legije za Ameriško Državljanstvo.

NAZNANILO.
Našim naročnikom v državi Pennsylvaniji naznanjamo da jih bo v kratkem obiskal zopet naš znani zastopnik
Mr. JOSEPH ČERNE
in prosimo, da mu gredo na roko, ter pri njem obnovijo naročnino.

Upravništvo.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

ADVERTISE in GLAS NARODA